

Týždeň od 21. do 27. októbra

OSPRAVEDLNIENIE Z VIERY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rim 3,19–28

ZÁKLADNÝ TEXT

Sme totiž presvedčení, že človek je ospravedlnený vierou bez skutkov zákona. (Rim 3,28)

V tejto úlohe sa dostávame ku kľúčovej téme Listu Rimanom – k *ospravedlneniu z viery*. Ide o najvýznamnejšiu pravdu, s ktorou prišla protestantská reformácia. Aj napriek tomu, že v prostredí katolíckej cirkvi sa viedlo v priebehu rokov dosť diskusií a došlo aj k určitým vyhláseniam a posunom v pohľade na ospravedlnenie z viery, treba povedať, že Rím svoj postoj na toto učenie zásadne nezmenil od roku 1520, keď pápež Lev X. vydal pápežskú bulu *Exsurge Domine*, v ktorej odsúdil Luthera a jeho učenie, a táto bula ostáva naďalej platnou. Luther ju označil za dielo antikrista a jej kópiu ešte v tom istom roku verejne spálil. Ospravedlnenie z viery bolo pre Luthera témou, v ktorej nebol ochotný ustúpiť za žiadnu cenu.

Vyjadrenie „ospravedlnenie z viery“ je pôvodne právnický pojem. Ten, kto porušil zákon, prichádza pred sudcu. Na základe jasných dôkazov je za svoj priestupok odsúdený. Na scéne sa však objaví niekto, kto je ochotný vziať vinu a trest onoho zločinca na seba. Ak zločinec túto ponuku prijme, stojí pred sudcom ako ten, kto sa nikdy ničoho nedopustil. Zastúpiť odsúdeného však môže len ten, kto sa sám nijakého priestupku alebo zločinu nedopustil, pretože inak by musel byť odsúdený za svoj hriech.

Nikto pritom netvrdí, že vinník je nevinný. Súdne pojednávanie totiž prebieha práve kvôli jeho priestupku. Je tu však dobrá správa – jeho vina mu je odpustená. V kontexte plánu spasenia je každý z nás takýmto zločincom. Jedine Ježiš sa môže postaviť na naše miesto a vziať trest za našu vinu na seba. Jeho „výpis z registra trestov“ je totiž úplne čistý. Jeho spravodlivosť môže nahradiť našu nespravodlivosť. Môžeme byť pred Bohom *ospravedlnení* – nie vďaka svojim schopnostiam, ale jedine vďaka Ježišovi, ktorého sa budeme vierou držať. Bez ohľadu na našu minulosť tak môžeme obstať pred Sudcom celého vesmíru.

To je najlepšia správa, akú môžeme počuť!

SKUTKY ZÁKONA

¹⁹Vieme však, že to, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby umlkli všetky ústa a aby celý svet bol vinný pred Bohom. ²⁰Pretože zo skutkov zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek. Ved' zo zákona pochádza poznanie hriechu. (Rim 3,19.20)

Prečítaj si text Rim 3,19.20. Čo v týchto veršoch Pavol hovorí o zákone a o jeho úlohe? Čo zákon môže a čo nemôže pre človeka urobiť? Prečo je dôležité, aby túto skutočnosť pochopili všetci kresťania?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol používa slovo „zákon“ v širšom zmysle, podobne ako mnohí Židia v jeho dňoch. Aj dnes chápajú Židia pod pojmom Tóra (hebrejské slovo pre zákon) nielen Božie nariadenia v piatich Mojžišových knihách, ale v širšom zmysle tiež posolstvo celej Starej zmluvy so všetkými jej nariadeniami a predpismi. Na základe toho môžeme chápať slovo „zákon“ – ako ho Pavol používa – ako celý náboženský systém judaizmu.

„Byť pod zákonom“ znamená spadať do jeho právomoci. Tento zákon je veľmi užitočný, pretože ukazuje na ľudské zlyhania a previnenia voči Bohu. Sám zákon nás však nedokáže zbaviť viny. Môže na ňu len poukázať a vyzvať nás, aby sme hľadali riešenie.

Keď dnes ako kresťania čítame List Rimanom, nemyslíme pritom ani tak na židovský zákon, ale skôr na morálny zákon. No ani ten, podobne ako starozmluvný judaizmus, nás nemôže zachrániť. To vlastne ani nie je jeho úlohou a zmyslom. Jeho cieľom je ukázať nám Boží charakter a poukázať na to, kde ho vo svojom živote nedostatočne odzrkadľujeme.

Nijaký zákon, už či morálny, alebo ceremoniálny, nás v Božích očiach neospravedlní. Naopak, ešte jasnejšie nám ukáže našu zúfalú potrebu Ježiša Krista a jeho pomoci. Symptómy choroby upozorňujú na potrebu lieku, ale nemôžu byť zároveň liekom. Ani zákon nás nemôže vylicit' zo smrtelnej choroby hriechu. Vylicit' nás môže len Záchranca – Ježiš Kristus.

- **Polož si otázku: Ako sa mi darí poslúchať Boží zákon a žiť podľa neho? Čestne si na ňu odpovedz. Akú nádej by si mal do budúcnosti, keby závisela len od tvojej poslušnosti zákonu?**

APLIKÁCIA

BOŽIA SPRAVODLIVOSŤOU

²¹Teraz však je zjavená Božia spravodlivosť bez zákona dosvedčená zákonom a prorokmi. ²²Božia spravodlivosť skrze vieru v Ježiša Krista pre všetkých, čo veria. (Rim 3,21.22a)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si text Rim 3,21.22. Ako týmto veršom rozumieš? V čom podľa teba spočíva význam tohto textu? Ako by si vysvetlil hlavnú myšlienku týchto veršov vlastnými slovami?

Táto nová „Božia spravodlivosť“ sa výrazne líši od našej vlastnej spravodlivosti založenej na pocite, že žijeme podľa Božieho zákona. V Liste Rimanom ju Pavol nazýva „Božou“, lebo pochádza od neho a ako jediná je preňho prijateľná. Ježiš je jediný, kto na tejto zemi žil dokonalým a skutočne spravodlivým životom. Svoj spravodlivý život ponúka ako dar každému, kto mu uverí a vkladá doň svoju úplnú dôveru. Tento dar nám neponúka preto, že by sme si ho zaslúžili, ale preto, že ho nevyhnutne potrebujeme.

„Spravodlivosť je poslušnosť zákonu. Zákon požaduje spravodlivosť. Ako hriešnici však nie sme schopní túto požiadavku splniť. Hriešnik môže spravodlivosť dosiahnuť jedine vierou. V úprimnej dôvere sa môže pred Bohom spoľahnúť na Kristove zásluhy, ktoré Boh vďaka Kristovi pripočíta hriešnikovi. Boh prijíma Kristovu spravodlivosť namiesto ľudského zlyhania. Boh prijíma, odpúšťa a ospravedľuje kajúceho hriešnika, zaobchádza s ním, ako keby bol spravodlivý a miluje ho ako svojho vlastného Syna.“ (1SM 367)

Viera, o ktorej Pavol hovorí, je bezpochyby „viera v Ježiša Krista“. Skutočná viera nie je intelektuálnym súhlasom s presne definovanou vieroukou. Viera je aj viac ako uznanie, že Ježiš žil a zomrel. Skutočne veriť v Ježiša znamená prijať ho za svojho Spasiteľa, Zástupcu a Pána. Viera znamená dôverovať v Božiu lásku. Rozhodnúť sa takto veriť znamená rozhodnúť sa pre život. Takáto dôvera nás motivuje a vedie k tomu, aby sme v srdci túžili žiť podľa Božej vôle – vyjadrenej v jeho prikázaniach.

APLIKÁCIA ■ Ako sa dá dosiahnuť „Božia spravodlivosť“? Je to podľa teba ťažké alebo ľahké? V čom? Čo znamená prijať „Božiu spravodlivosť“?

Jeho milosťou

²²Niet totiž rozdielu, ²³lebo všetci zhręšili a nemajú Božíu slávu. ²⁴Ospravedlnovaní sú zadarmo, jeho milosťou, vykúpením v Ježišovi Kristovi. (Rim 3,22b–24)

Prečítaj si text Rim 3,24. Uvažuj nad týmto veršom v kontexte včerajšej lekcie, kde sme hovorili o tom, čo môže a čo nemôže pre nás vykonať zákon. O čom hovorí Pavol v tomto verši? Ako rozumieš slovám o tom, že vykúpenie je v Ježišovi Kristovi?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Grécke slovo „dikaioó“, ktoré je tu preložené trpným prídavným „ospravedlnovaní“, znamená *urobiť spravodlivým, vyhlásiť za spravodlivého alebo považovať za spravodlivého*. Z toho vyplýva, že ospravedlnení sme vtedy, keď nás Boh „vyhlási za spravodlivých“.

Dovtedy je človek nespravodlivý a v Božích očiach neprijateľný. Keď je však ospravedlnený, situácia sa mení.

To sa však môže stať len vďaka Božej milosti. Milosť nie je nič iné než nezaslúžená priazeň. Nemôžeme si ju ničím získať ani vydobyť, pretože sme úplne bezmocní. Môžeme ju mať len vďaka tomu, že Kristus sa dobrovoľne rozhodol obetovať svoj život za nás.

Ospravedlnenie je v Liste Rimanom predstavené ako udalosť konkrétneho okamihu. Človek je nespravodlivý, Boh ho preto nemôže prijať a on musí zostať „vonku“. Ale v okamihu – keď bol ospravedlnený – je spravodlivý, Boh ho prijíma a pozýva „dnu“.

Ten, kto patrí Kristovi, možno vníma ospravedlnenie ako niečo, čo prežil vo chvíli, keď sa odovzdal Kristovi a dal mu svoj život.

Samozrejme, keď človek odíde od Krista, a potom sa k nemu opäť vráti, prežije toto ospravedlnenie znovu. Ak svoj život vnímame ako každodenné obrátenie ku Kristovi, potom v tomto zmysle môžeme chápať aj ospravedlnenie ako svoju každodennú skúsenosť.

- **Prečo je pre nás niekedy ťažké prijať túto dobrú správu? Čo ti bráni, aby si mohol s radosťou prijať všetky nádherné zaslúbenia, ktoré ti Ježiš ponúka?**

APLIKÁCIA

KRISTOVA SPRAVODLIVOSŤOU

²⁵Boh ho ustanovil za prostriedok zmierenia jeho krvou skrze vieru. Tak Boh preukázal svoju spravodlivosť odpustením hriechov, ²⁶ktoré boli spáchané predtým, v čase Božej trpezlivosti, aby v terajšom čase preukázal svoju spravodlivosť, totiž že je spravodlivý a že ospravedlňuje toho, kto verí v Ježiša. ²⁷Kde je tu samochvála? Je vylúčená. Akým zákonom? Vari zákonom skutkov? Nie, naopak, zákonom viery. (Rim 3,25–27)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V tomto texte apoštol Pavol nazýva Ježiša zvláštnym gréckym pojmom „hilastérion“ (v. 25), ktorý sa obyčajne prekladá ako „obet' zmierenia“ alebo „zmierujúca obet'“. Tento pojem sa v Novej zmluve vyskytuje len dvakrát – tu a v Heb 9,5, kde sa vzťahuje na vrchnák truhly zmluvy, ktorý je v slovenčine nazvaný „zlútovnica“. V Septuaginte (grécky preklad Starej zmluvy z 2. až 3. storočia pred Kristom) slovo „hilastérion“ znamená výhradne vrchnák truhly zmluvy. Zdá sa, že toto slovo v Rim 3,25 predstavuje Ježiša ako naplnenie všetkého, čo v Starej zmluve symbolicky predstavovala zlútovnica. Svojou obeťou na kríži nám totiž Ježiš ako jediný ponúka zmierenie, spasenie a prístup do Božej blízkosti.

Text tiež hovorí o odpustení hriechov. Sú to práve naše hriechy, ktoré nás oddeľujú od Boha. Nie je v našich silách odčiniť ich, nech by sme robili čokoľvek. Boh však pripravil plán, ako nám môžu byť vďaka Kristovi tieto hriechy odpustené.

To ale neznamená, že Boh si hriech nevšíma. Môže ho odpustiť len preto, že v obeti Ježiša Krista bol zaplatený trest za hriechy celého sveta. Preto môžu byť hriechy odpustené každému, kto skutočne verí v zmierujúcu obet' Ježiša Krista, ktorý za ne už dávno zaplatil (1Kor 15,3).

Prečítaj si text Rim 3,26.27. Čo zdôrazňuje Pavol v týchto veršoch? Ako by si zhrnul hlavnú myšlienku tohto textu vlastnými slovami?

Pavol sa chcel so svojimi čitateľmi podeliť o to, z čoho mal radosť –, že Boh nám ponúka „svoju spravodlivosť“ (v. 26), ktorú nezískame na základe vlastných zásluh a skutkov, ale vierou v to, čo pre nás urobil Ježiš.

Vďaka golgotskému krížu môže Boh vyhlásiť hriešnikov za spravodlivých, a napriek tomu zostať v očiach celého vesmíru spravodlivý. Satan nemá Boha z čoho obviňovať, pretože Boh sám priniesol za hriešnikov najväčšiu obet'. Kríž ukázal, ako veľmi Boh tento svet miloval a miluje.

APLIKÁCIA

- **Po páde človeka do hriechu satan čakal, že Boh zničí ľudstvo. Namiesto toho Boh sám prišiel na túto zem. Čo ti to hovorí o Božom charakte? Ako to môže ovplyvniť tvoj život? Ako môže uvažovanie o Božom charakte zmeniť tvoje dnešné a zajtrajšie konanie?**

BEZ SKUTKOV ZÁKONA

Sme totiž presvedčení, že človek je ospravedlnený vierou bez skutkov zákona. (Rim 3,28)

Prečítaj si text Rim 3,28. Čo tento verš hovorí a čo, naopak, nehovorí? Sme ospravedlnení vierou alebo nie? Máme zachovávať zákon alebo nie? Vysvetli svoje odpovede.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na základe historického kontextu Pavol v Rim 3,28 hovoril o zákone v jeho širšom zmysle, teda o celom judaistickom systéme. Bez ohľadu na úsilie a snahy, ktoré človek v tomto systéme vynaložil, nemohol byť ospravedlnený, ak neprijal Ježiša za svojho Záchrancu.

Týmto veršom Pavol uzatvára svoje tvrdenie, že zákon viery vylučuje akúkoľvek pýchu a sebavyvyšovanie. Keby bol človek odmenený za svoje úsilie, mal by sa čím chváliť. Ak je však zachránený len vďaka Ježišovej obeti, ktorú vierou prijal, potom všetky zásluhy patria jedine Ježišovi.

Ellen G. Whiteová ponúka zaujímavú odpoveď na otázku, čo je to „ospravedlnenie z viery“:

„Je to Božie dielo, ktoré vrhá ľudskú slávu do prachu a človeku ponúka to, čo by sám vo svojej sile pre seba nikdy nedokázal urobiť.“ (GW 456)

Skutky zákona nemôžu vyriešiť problém našej hriešnosti. Ospravedlnenie si nemôžeme zaslúžiť. Dostávame ho a prijímame ako dar Božej milosti. V tomto zmysle nemajú skutky nič spoločné s ospravedlnením. Byť ospravedlnený bez skutkov zákona znamená byť ospravedlnený bez čohokoľvek, čo môžeme urobiť, aby sme si ho zaslúžili.

Mnohí kresťania však nechápu tento text a nesprávne ho aplikujú. Myslia si, že to jediné, čo máme urobiť, je uveriť. Podľa nich nezáleží na tom, ako žijeme, čo robíme a ako sa správame, či sme poslušní, alebo nie. Takýto prístup predstavuje úplné nepochopenie Pavlovho posolstva. V Liste Rimanom, aj v iných listoch, Pavol jasne poukazuje na význam rešpektovania morálneho zákona. To isté učili a hovorili aj Ježiš, Jakub alebo Ján. (Pozri Mat 19,17; Rim 2,13; Jak 2,10.11 a Zj 14,12.) Pavol sa snažil ukázať, že napriek tomu, že zachovávaním zákona si ospravedlnenie nezaslúžime, ospravedlnený kresťan Boží zákon zachováva – v skutočnosti až teraz ho môže alebo dokáže skutočne zachovávať. Človek, ktorý neprežil skúsenosť ospravedlnenia, by ničो také nedokázal.

- **Zápas o to, akú úlohu zohráva v našom ospravedlnení viera, Božia milosť a naše skutky, je starý ako kresťanstvo samo. Prečo je pre nás kresťanov také ťažké nájsť vyváženosť medzi milosťou a skutkami? Kedy s tým máš ty sám najväčší problém? Ako môžeš doceniť krásu milosti bez toho, aby si tým znížil závažnosť hriechu a význam Božieho zákona?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Namiesto tvojho charakteru bude pred Bohom Kristov charakter a Boh ťa prijme tak, akoby si nikdy nebol zhršil.“ (SC 62; CK 42)

„Milosť je nezaslúžená priazeň. Anjeli, ktorí nikdy nepoznali, čo je hriech, neverdia, čo znamená dostať milosť. Naša hriešnosť priamo volá po milosti od milosrdného Boha.“ (ISM 331.332)

„Zákon nás nemôže zbaviť trestu za hriech. Naopak, obviňuje nás za všetky naše hriechy. Kristus slúbil odpustenie všetkým, čo sa kajú a veria v jeho milosrdenstvo. Svoju lásku Boh v plnej miere ponúka tým, čo sa vo viere kajú. Punc hriechu môže byť z duše vymazaný len krvou zmierujúcej obete... toho, ktorý bol rovný Otcovi. Kristovo dielo – jeho život, poníženie, smrť a príhovorná služba za zatratených – svedčí o veľkosti zákona a vedie nás k tomu, aby sme ho mali v úcte.“ (ISM 371)

„Keď apoštol hovorí, že sme ospravedlnení *bez skutkov zákona*, nehovorí o skutkoch viery a milosti, pretože ten, kto koná takéto skutky, neverí, že je na ich základe ospravedlnený. Keď kresťan koná skutky viery, usiluje sa o ospravedlnenie vierou. Čo má teda apoštol na mysli pod *skutkami zákona*? Sú to skutky, v ktorých sa prejavuje samospravodlivá viera, akoby sme konaním týchto skutkov boli ospravedlnení – a mali teda spravodlivosť na základe vlastných skutkov. Inými slovami, takíto veriaci síce konajú dobré skutky, ale nejde im o dosiahnutie spravodlivosti, ale skôr o snahu chváliť sa tým, že dosiahli spravodlivosť na základe vlastných skutkov.“ (LUTHER, Martin. *Commentary on Romans*, str. 80.)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Znova si prečítajte biblický text na tento týždeň (Rim 3,19–28). Pokúste sa zhrnúť jeho obsah vlastnými slovami. O svoju „parafrázu“ biblického textu sa podelte v triede.
2. Prečítajte si uvedený citát z komentára Martina Luthera. Prečo boli pre neho tieto myšlienky také dôležité? V čom sú jeho slová dôležité aj dnes pre nás?
3. „Adventisti siedmeho dňa samých seba vnímajú ako pokračovateľov tých, čo budovali na prístupe reformátorov k biblickému učeniu o ospravedlnení z milosti prostredníctvom samotnej viery, a ako obnovovateľov a predstaviteľov plnosti, jasnosti a vyváženosti evanjelia apoštolov.“ (BLAZEN, Ivan T., „Salvation,“ *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*. Hagerstown, MD: Review and Herald, 2000, str. 307) Aké dôvody by sme mohli mať na to, aby sme o sebe verili to, čo sa píše v uvedenom citáte? Zdôvodnite svoje tvrdenia.